

PATRISTICA

PATRISTICS

Suirea pe tron a Fiului lui Dumnezeu (II)

Pr. Conf. Dr. Constantin NECULA*

OMILIA a IX-a a Sfântului Grigorie cel Mare¹ dinaintea poporului în basilica Sfântului Silvestru în ziua Praznicului său, 31 decembrie 590

PARABOLA TALANȚILOR

TEXT: Matei 25, 14-30

1. Lectura Evangheliei de astăzi, frați preaiubiți, ne avertizează să luăm în seamă, cu mare atenție, tot ceea ce am primit în lumea aceasta, mai mult decât alții din partea Creatorului, noi fiind, din acest motiv, judecați cu rigoare. Când darurile cresc, socoteala ce avem a da pentru ele este și ea grea. Harurile pe care le-am primit trebuie să ne conducă pe fiecare dintre noi la a crește tot atât de modești și gata oricând a sluji pe Acela Care ne-a pregătit și mai mari binefaceri.

Iată cum un om aflat pe punctul de a pleca în altă țară cheamă pe servitori și le împarte talanții săi pentru a-i face să rodească [ca să-i fructifice]. După multă

---

*Pr. Dr. Constantin Necula, conferențiar la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

¹ Sfântul Grigorie cel Mare, c. 540-604, papă la Roma la 590, la Guy Bedouelle, *Dizionario di Storia della Chiesa*, Edizioni Studio Domenicano, Bologna, 1997, pp. 118-119. De asemenea, date la fel de sintetice în Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine, vol. II/2, De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*, Polirom, 2004, pp. 159-166 2. Traducerea s-a efectuat după ediția *Sanctorum patrum opuscula selecta ad usum praesertim studiosorum theologiae*, series altera, tomus VI, Ceniponte, 1892, reprodusă de Migne în *Patrologie Latina* (tom. 76, col. 1075-1312), cu efectuarea controlului de text în edițiile de limbă franceză *Les quarante Homelies ou sermons de S. Gregoire le Grand, pape, sur les Evangiles de l'annee*, Paris, chez Pierre Le Petit, 1665, 646 p. și ediția Saint Gregoire le Grand, *Homelies sur les Evangiles*, Editions Sainte Madeleine, 2000, 667 p., care constituie și textele de bază ale proiectului nostru de traducere integrală a acestor texte gregoriene.

vreme, apoi, el revine pentru a le cere socoteală. El recompensează câștigul pe care-l prezintă cel care bine a lucrat dar și condamnă pe servitorul care a întârziat a face binele.

Cine este dar omul, aflat gata de plecare către o țară străină, dacă nu Mântuitorul, Care se înalță la Cer cu trupul pe care și L-a asumat? Căci dacă pământul este locul propriu al trupului, atunci înseamnă că este o ieșire în străinătate plasa-rea în Cer a acestuia de către Mântuitorul.

Omul acesta, plecând spre țărâmurile străine, încredințează bunurile sale servitorilor săi, tot astfel cum Domnul a acordat daruri spirituale celor fideli Lui. Unuia i-a dăruit cinci talanți, altuia doi și unui altuia un singur talant. Acestea au cinci înțelesuri corporale: vederea, auzul, gustul, mirosul și pipăitul. Cei cinci talanți închipuie așadar cinci sensuri ale darului, adică știința lucrurilor din afară. Cei doi talanți închipuie facultatea de a înțelege și a gândi. Pe când un singur talant, acesta semnifică numai capacitatea de a înțelege.

Cel care a primit cinci talanți mai câștigă alți cinci. În ceea ce-l privește, fără a putea să pătrundem în cele ale realității celei dinăuntru și mistice, ne dă o vedere asupra patriei celeste, despre învățăturile cele bune pe care le așteptăm dar și despre profitul darurilor celor din afară pe care ne așteptăm a le primi; și, în același timp cei care se păzesc de aprinderile cele trupești, de urmărirea celor pământești și de plăcerile care le aduc cele pământești, de plăcerile care aduc numai bunuri văzute, aceștia întorc și pe ceilalți, prin avertismentele pe care le dau. E ca și cum, cel care s-a îmbogățit cu doi talanți, primește și facultatea de a înțelege și facultatea de a gândi. Este astfel vădit că aceia, cărora le este dată aceasta, înțeleg subtilitățile realităților interioare și îndeplinesc perfect pe cele din afară.

Însă acela care a primit un singur talant și care s-adus grabnic să-l îngroape în țărână l-a ascuns de fapt și de stăpânul său. A ascunde în țărână talantul nu-i alta decât că aplicăm inteligența, ce am primit în dar, numai pentru a dobândi bunuri pământești fără a cerceta și agoniseala spirituală și fără a ridica inima noastră deasupra gândirii pământești. De aceea trebuie să înțelegem că, în fapt, am primit darul inteligenței dar că nu am gustat deloc din cele ale harului. Este și ceea ce profetul declară: „...sunt pricepuți numai la rele, iar binele nu știu să-l facă” (*Ir* 4, 2).

Cu toate acestea, Domnul, care a dăruit talanții, revine mereu pentru a ne întreba despre ele. Acela Care acordă acum aceste daruri spirituale cu bunăvoință, cercetează meritele noastre cu severitatea la vremea Judecății. Atunci El va cântări toate cele pe care le-am primit și cântărește agoniseala pe care am câștigat-o.

2. Slujitorul care a raportat dublarea talanților, primit-a lauda stăpânului său și este condus către răsplătirea veșnică de cuvintele Stăpânului: „Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune. Intră în bucuria Domnului tău” (*Mt* 25, 21). Puțin lucru, iată așa ne apar a fi toate lucrurile

vieții acesteia în comparație cu răsplătirea noastră într-o veșnicie, chiar atunci când ele ne par a fi mult. Ca răsplătă, sluga cea credincioasă este pusă peste multe, căci surmontând toate nenorocirile naturii noastre corupte, el se bucură de toate ale slavei odihnei sale cerești. Și el intră pe de-a întregul întru bucuria Stăpânului său, atunci când, admis fiind în patria cerească și asociat fiind corurilor îngerești, el gustă întru cele dinăuntru bucuria răsplătirii, fără ca nimic coruptibil să-l mai poată face să sufere întru cele dinafară.

3. În ce privește servitorul cel care nu a voit a face roadă din talantul său, acesta s-a întors către stăpânul său purtând cuvinte de iertare [scuză]: „Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde nu ai semănat și aduni de unde nu ai împrăștiat. Și, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ceea ce îți aparține” (*Mt 25, 24-25*). Trebuie să remarcăm cum că sluga aceasta inutil îl numește pe stăpânul său „om aspru”, el care a neglijat întru totul slujirea întru interesul său, și care pretinde că a avut teamă întru rodirea talantului său, câtă vreme singura teamă pare a fi aceea de a raporta stăpânului beneficiul său. Multe sunt astfel de mădulare ale Sfintei Biserici care sunt închipuite de acest servitor: acestea se tem în a se angaja pe calea unei vieți mai bune, dar nu se înfricoșează că nu părăsesc nelucrarea lor; considerându-se a fi păcătoși, au teamă în a intra pe calea sfințeniei, dar nu se neliniștesc deloc în ași construi propriile lor neliniști. Astfel de oameni sunt prefigurați de către Petru, care, întru slăbiciunea în care iarăși se afla, strigat-a la vederea minunii cu peștii: „Ieși e la mine, Doamne, că sunt om păcătos.” (*Lc 5, 8*). Dar nu! Dacă te consideri a fi păcătos, nu o fă alungând pe Domnul departe de tine! Și astfel, cel care se știe slab, ne voind a se angaja pe calea unei mari virtuți, sau pe aceea menită dobândirii unei vieți drepte, face asemenea aceluia care având păcate, respinge/alungă mereu pe Domnul; sunt dintre aceia care se sanctifică prin sine; în tulburarea lor, direcția cea bună devine lipsă/ defect: ei sunt pe cale să moară și lor le e frică de Viață.

De unde și răspunsul care i se dă slujitorului celui nevrednic: „Slugă vicleană și leneșă știai că seceri unde n-am semănat și adun unde n-am împrăștiat? Se cuvenea deci ca tu să pui banii la zarafi (bancheri), și eu venind, aș fi luat ce este al meu cu dobândă” (*Mt 25, 26-27*). Servitorul se descoperă a fi prins prin propriile cuvinte atunci când stăpânul îi spune: „Seceri unde nu am semănat și adun unde nu am împrăștiat”. Este ca și cum i-ar spune: „Dacă, presupunând că te cred, eu reclam ceea ce eu nu am dat niciodată, cu atât mai mult voi cere de la tine ceea ce ți-am dat pentru a valorifica; mai bine ar fi fost să duci banii la zarafi ca, întorcându-mă, să pot să-mi iau înapoi ceea ce ți-am dat [cu interes].” A duce argintul său la zarafi înseamnă a acorda știința predicării sale aceluia care sunt capabili să și pună în practică.

4. Vedeți dar, frați prea iubiți, pericolul căruia ne supunem atunci când păstrăm doar pentru noi bogățiile dăruite de Domnul; ei bine, măsurați singuri, cu mare grijă, pericolul pe care-l parcurgeți dacă veți lăsa fără de folosire ceea ce înțelegeți. Prin folosire /uzitare intrăm în posesia mai multor bani, care nu ni s-au dat. În fapt, în plus față de ceea ce debitorul a primit, el ia și ceea ce nu a chitațat. Gândiți-vă bine, preiubiților, că voi veți achita prin folosirea acestei monede al cuvântului ceea ce ați primit, și aplicând aceasta la ceea ce nu înțelegeați înainte de a începe să vi se vorbească, pornind de la ceea ce pricepeați, în același fel, deducând de la unul la altul, ați început să îndepliniți voi înșivă ceea ce încă n-ați primit de pe buzele predicatorului.

Cât despre servitorul cel trândav, să ascultăm sentința care l-a lovit: „Luați de la el talantul și dați-i celui ce are zece talanți” (Mt 25, 28).

5. Acel unic talant luat de la sluga cea leneșă, rea, pare mai de grabă bun de dat celui care are doi talanți decât aceluia care a primit cinci. Căci noi dăm de obicei celui care are mai puțin nu celui care are mai mult. Dar, precum am și spus mai înainte, cei cinci talanți desemnează cele cinci sensuri, adică știința lucrurilor exterioare, atunci cei doi talanți reprezintă facultatea de a înțelege și aceea de a gândi. Cel care a primit doi talanți posedă, așadar, mai mult decât cel care a primit cinci. Astfel încât aceluia care i s-au dat cinci talanți și prin aceștia i s-a pus la dispoziție administrarea lucrurilor celor dinafară, este în continuare privat de înțelegerea darurilor interioare. Talantul unic, care reprezintă, după cum am spus, această înțelegere, trebuie astfel dăruit aceluia care a administrat bine lucrurile exterioare pe care le-a primit. Este ceea ce vedem noi în toată ziua în Sfânta Biserică: se întâmplă curent ca acela care administrează bine afacerile cele din afară care i s-au dat gereze [administreze], ajunge, de asemenea, cu ajutorul harului, înțelegerii tainelor, la același nivel cu acela care, administrând cu fidelitate afacerile cele din afară sunt favorizați de înțelegerea realităților celor dinăuntru.

6. Să urmărim însă linia generală a gândirii: „Dând celui care are, acesta se află în abundență; dar acela care nu are, primește numai ceea ce i se cuvenea”. Îi dăm așadar celui care are, iar el se află în abundență, pentru că acela care are milă [charitate] primește de asemenea și alte daruri. Iar acela care nu are milă pierde și lucrurile pe care i se pare că le-a primit. Tot astfel este necesar, preaiubiți frați, ca voi să păstrați/țineți milostenia în tot ceea ce faceți. Și adevărata milă este aceea de a iubi pe fratele tău în Dumnezeu și pe dușmanul tău pentru Dumnezeu.

Cel care nu are această milostivire pierde toate bunurile pe care le are; este privat de un talant pe care l-a primit, și după sentința Domnului, este aruncat în întunericul cel mai dinafară. Acela dar ajunge într-o pedeapsa celor dinafară, care este deja căzut, prin păcat, într-un întunericul cel dinăuntru. Și acolo, el este constrâns să sufere tenebrele pedepsei, pentru că aici, deasupra, el s-a supus tenebrei voluptății.

7. Știm bine, fiecare trândav nu are de adăpost decât un talant primit. Astfel de persoane nu pot zice. „Eu n-am primit nici un talant. Nu este așadar nici o obligație din partea mea, de care să țin seamă”. Astfel că nu există nici un sărac care să nu trebuiască să țină e ceea ce a primit, și care este ceea ce este pentru un talant. Astfel, unul a primit capacitatea de a înțelege: acest talant obligă la slujirea propovăduirii. Un altul a primit bogății și roade ale pământului: din acest noroc, el trebuie să facă pomană; din acest talant. Un altul, care n-a primit nici facultatea de a înțelege realitățile interioare și nici nu l-a lovit fortuna în cele ale abundenței, a deprins o meserie care-i asigură subzistența: acea meserie însăși este talantul primit de el. Un altul nu are nimic din toate cele care le-am spus, dar poate să fi câștigat un loc în familie cu ajutorul unui om bogat: această familiaritate este în mod sigur talantul pe care l-a dobândit. Prin consecință, dacă el nu vorbește în favoarea celor săraci dinaintea protectorului său, este condamnat pentru că a păstrat numai pentru sine talantul primit.

Tu, care ai facultatea de a înțelege, fi cu mare grijă să nu te lipsești de ea/ să nu te tarez de ea. Tu care dispui de o avere din abundență, veghează să nu o lași să amortească compasiunea care te îndeamnă acum să o dăruiești. Tu care cunoști o meserie careți oferă cele necesare vieții, ia seama să împarți cele care le ai și profitul ce-l dobândești cu aproapele tău. Tu care ți-ai făcut intrare la un om bogat, teme-te de a nu fi condamnat că ții numai pentru tine cele dobândite și că nu mijlocești pe lângă el pentru atâția săraci câți ai putea. Căci Judecătorul, Ce va să vină, ne va cere fiecăruia proporțional cu ceea ce ne-a dăruit.

Să gândim toți, în fiecare zi, cu teamă, la ceea ce am primit de la Domnul, pentru a putea să-i înapoiem în siguranță, dincolo de cele de returnat, cele adăugate talantului nostru. Iată, este aproape întoarcerea aceluia plecat pentru cel înstrăinat. Este un soi de înstrăinare a celui care a plecat, căci s-a îndepărtat la mare distanță de locul în care s-a născut. Dar Acela se va întoarce fără nici o îndoială pentru, a ne cere să dăm socoteală de talentele noastre, și dacă noi am dormit fără a face nimic, el ne va judeca cu mare severitate, mai ales datorită darurilor pe care ni le-a acordat. Să luăm dar seamă la darurile ce le-am primit și să fim vigilenți, străduindu-ne mai mult. Așa încât nici o grijă de cele pământești să nu ne deterneze de la lucrarea duhovnicească, din teama de a nu stârni mânia Stapânului, proprietarul de drept al talantului, chiar ascunzând talantul în țărână. Căci chiar dacă slujitorul trândav a scos talantul din pământ când Judecătorul a început să examineze greșelile, sunt destui aceia care nu s-au desprins din dorințele și din lucrarea lor pământească decât în momentul sunt supuși pedepsei eterne prin sentința Judecătorului. Să fim dar vigilenți pentru a înainta în lucrarea ce avem de făcut cu talantul nostru, căci vine vremea când Judecătorul este pe punctul de a pedepsi pe seama profitului pe care l-am adus. Fie ca Domnul să ne dăruiască harul Său, El Cel Care vine...

Omilia a X-a, rostită dinaintea poporului în basilica Sfântului Petru, Apostolul, în ziua Epifaniei, 6 ianuarie 591

ÎNCHINAREA MAGILOR

TEXT: Matei 2, 1-12

1. Precum ați auzit, preaiubiți frați, în Evanghelia ce am citit, un rege pământean s-a turburat de nașterea Regelui Cerului. Căci măreția pământescă este redusă la tăcere dinaintea majestății cerești. Noi trebuie să cercetăm de ce anume un înger s-a arătat dinaintea păstorilor din Iudeea, la Nașterea Mântuitorului, iar, atunci când nu a fost un înger, o stea s-a arătat, anume ca să conducă Magii cei veniți din Răsărit (Orient) pentru a-l adora. Aceasta diferență vine din faptul că Iudeii știau să-și folosească rațiunea și de aceea li se pare un fapt rezonabil arătarea îngerului, pentru a-i înștiința. Păgânii, din contră, care nu știau să se folosească de rațiunea lor, sunt aduși la cunoaștere de către Domnul nu prin cuvinte ci prin semne. De unde și cuvintele lui Pavel: „profețiile sunt date credincioșilor, nu celor necredincioși, semnele necredincioșilor, nu credincioșilor” (cf. *I Co* 14, 22²). Profețiile sunt date, așadar, mai ales pentru credincioși, nu pentru necredincioși. Și de aceea, în al doilea rând, celor necredincioși le sunt date semne, deci nu credincioșilor. Trebuie să remarcăm, de asemenea, că propovăduirea apostolilor către păgâni privește pe Mântuitorul nostru la vârstă adultă (*vârsta bărbatului desăvârșit*, n. NC), pentru că vestirea către păgâni printr-o stea privește pe Iisus Pruncul, Care nu poate folosi trupul său omenesc pentru a vorbi. Aceasta dovedește rațiunea pentru care predicatorii ne-au făcut să cunoaștem prin cuvintele lor pe Domnul la vremea în care El Însuși în cuvinte propovăduia și multe dintre amănunte nu le propovăduiesc decât prin tăcere, precum El însuși nu vorbea încă.

Dar în toate semnele care marchează Nașterea și Moartea Domnului, noi trebuie să luăm seamă la cât de bolovănoasă (dură) trebuie să fi fost inima multora dintre Iudei, asupra cărora nici harul profeției, nici minunile nu i-au făcut să recunoască pe Domnul. Căci toate amănuntele atestau venirea Creatorului lor. Și, ca să zic așa, după gând omenesc, cerurile au recunoscut în El pe Dumnezeuul lor, de aceea s-au grăbit să-i trimită o stea. Marea L-a recunoscut, și s-a oferit drept dar, întărindu-se asemeni unui drum sub picioarele Sale (cf. *Mt* 14, 25). Pământul L-a recunoscut, el care s-a cutremurat Când Domnul a murit (cf. *Mt* 27, 51). Soarele

² Textul paulinic, întreg, sună astfel: „Astfel, vorbirea în limbi este un semn nu pentru cei care cred, ci pentru cei necredincioși, iar profeția nu este pentru cei necredincioși, ci pentru cei ce cred” (*I Co* 14, 22)

l-a recunoscut, El care s-a făcut văzut în razele sale (cf. *Mt 27, 45*). Stâncile și pietrele din ziduri l-au recunoscut, acestea spintecându-se la ceasul morții Sale (cf. *Mt 27, 51*). Și, în fine, iadul însuși L-a recunoscut, el care a predat pe cei care-i ținea întru sine (cf. *Mt 27, 52*). Și astfel, pe Acela care toate cele nesimțitoare L-au primit ca Domn al lor, inimile Iudeilor încă necredincioase nu L-au recunoscut drept Dumnezeu, mai dure fiind decât pietrele, nu au voit să se deschidă căinței; au refuzat să se mărturisească Celui Căruia, cum am spus, toate ale creației l-au proclamat drept Dumnezeu prin minuni ori sfărâmare, chiar dacă erau obiecte. Iar ceea ce îmi pare a fi culmea vinovăției lor este aceea că aceștia care-L confundă, odată născut, sunt aceeași care-L așteptau, de vreme îndelungată, să Se nască. Și știau nu doar că Se va naște ci și unde anume Se va naște. Întrebați de către Irod, ei au indicat, în cele din urmă, lcul nașterii Mântuitorului, pe care-l știau întărit de autoritatea Scripturii. Și au avansat chiar mărturia conform căreia Betleemul a fost desemnat cu această slavă (onoare) de a vedea nașterea noului rege, astfel că știința lor (în cele ale Scripturii) li s-a făcut lor și motiv de condamnare, în același timp aducând, însă, întărire credinței ce o mărturisim noi. Isaac binecuvântând pe fiul său Iacob simbolizează desigur pe Iudei, el care, cu toate că se afla orb, a profetizat: căci nu vede pe fiul său numaidecât în clipa prezentă, ci a prevăzut pentru el o mare parte din lucrurile viitorului său; tot astfel și cu poporul iudeu, care s-a umplut de duh profetic, dar orb, nu a recunoscut în cele ale prezentului imediat pe Acela pe care-L vestiseră cu râvnă viitorului.

Odată cunoscând nașterea Regelui nostru, Irod a recurs la o viclenie, pentru că se temea că va fi lipsit de regatul terestru. El i-a întrebat pe cei ce veniseră dinaintea sa unde se află locul în care poate afla pe Prunc; făcându-i să creadă că numai decât va merge să îl venereze, dr cu dorința de a-l ucide de îndată ce-L va fi aflat. Dar ce poate parșivenia omenească dinaintea planului dumnezeiesc? Căci scris este: „Nu este nici înțelepciune, nici pricepere și nici sfat care să aibă putere dinaintea Domnului” (Proverbe 21.30). Astfel că steaua s-a ivit (iar), conducându-i; ei au aflat pe Regele ce se născuse, i-au oferit daruri și au fost avertizați în vis ca să nu se mai întoarcă la Irod. Astfel s-a făcut de n-a putut Irod să-L afle pe Iisus pe Care-L căuta. Cât de mult închipuie persoana sa pe ipocriții care, prefăcându-se că-l caută pe Domnul, nu ajung niciodată să-L afle pe Acesta.

În legătură cu aceasta, trebuie să știm despre faptul că, după mărturia ereticilor priscilieni, fiecare om este născut sub semnul unei stele. Pentru a susține greșeala lor ei se agață tocmai de faptul prezenței acestei stele noi care a răsărit la vremea la care Domnul Trup a luat, ei gândind că această stea s-a ivit tocmai pentru a încheia destinul Său. Dar să cântărim bine termenii folosiți de Evanghelia noastră în legătură cu această stea: „Și s-a așezat steaua acolo unde se afla Pruncul”. Deci nu pruncul s-a deplasat către stea, ci din contră, putem spune, steaua s-a orientat după

Prunc, deci nu este o stea care fixează destinul pruncului ci pruncul este Acela Care fixează destinul stelei. Credincioșii să înlăture din gândirea lor că ar exista un destin. Căci viața nu este guvernată decât de Unul Creator care a și dăruit-o oamenilor. Omul nu este creat din cauza stelelor, ci stelele din cauza omului. Astfel încât a spune că o stea fixează destinul omului, înseamnă a pretinde că omul este sub robia propriilor slugi. Când Iacob, la ieșirea din pântecele maicii sale, ținea în mâini tălpile frtelui său, pentru ca primul născut să capete puter spre a se naște, o făcea pentru a arăta că următorul se naște. Și astfel, cu toate că maica lor i-a adus pe lume în același timp, ei s-au dovedit a fi total diferiți.

Iar despre aceasta, astrologii au obiceiul de a răspunde că influența unei stele acționează asupra unor instanțe foarte precise. Noi le replicăm afirmând că timpul unei nașteri este lung. Dacă, dar, aspectul cerului se schimbă adaptat fiecărei situații ei ar trebui să dea câte un nou horoscop fiecărei părți a corpului celui nou-născut. Astrologii au, iarăși, obiceiul de a spune pentru cel născut sub semnul Vărsătorului că ar fi destinat de soartă să exercite în această viață meseria de pescar. Se știe, bunăoară, că nu există pescari în Getulia (veche regiune în Africa de Nord). Cine va putea pretinde că acolo, unde nu există nici un pescar, nimeni nu este născut sub semnul Vărsătorului? Astrologii ne asigură, de asemenea, că toți copiii născuți sub semnul Balanței sunt viitori bancheri; ori, multe țări și popoare nu au bancheri. Pentru ei este ușor să recunoască fie că semnele zodiacale le lipsesc fie că ele nu au nici un efect fatal, în ce-i privește. Printre altele, la Perși și Franci, transmiterea regalității este ereditară. Cine poate să spună câți copii sunt născuți în condiția de sclavi exact în același timp cu acela care este în aceea de rege? Cu toate acestea, în vreme ce fii de rege născuți sub aceeași stea cu sclavii lor, acced spre coroana lor, pe când cei crescuți ca sclavi în același moment mor în slujba lor. Noi am spus toate acestea, pe scurt, cu privire la stea pentru a nu părea că lăsăm sub tăcere fără să respingem ineptiile (prostiile) astrologilor.

Magii oferă aur, tămâie și smirnă. Aurul îi face plăcere unui rege; tămâia este adusă dinaintea lui Dumnezeu în vremea unui sacrificiu (jertfă); și cu smirna se îmbălsăma trupul celor morți. Magii mărturiseau, așadar, prin cele prezentate de ei în chip simbolic, Cine este Cel adorat de ei. Iată aurul: este un rege. Iată tămâia: este un Dumnezeu. Iată smirna: este un muritor. Sunt unii dinte eretici care cred în divinitatea Sa fără să creadă că regatul său se întinde peste tot pământul. Îi aduc spre închinare smirnă, dar nu-i oferă, în egală măsură, și aur. Sunt alții care recunosc regalitatea sa, dar neagă divinitatea Sa. Sunt dintre aceia care-i oferă aur, dar refuză să-i dăruiască și tămâie. Alții, în cele din urmă, sunt dintre aceia care mărturisesc credința în divinitatea sa și în regalitatea sa, dar neagă că a asumat un trup muritor. Aceia oferă aur și tămâie, dar nu vor să-i ofere și smirnă, simbol al condiției de muritor pe care a asumat-o. Pentru noi, oferind aur Mântuitorului

Care vine să se nască, mărturisim că este rege peste tot locul; oferindu-i smirnă, recunoaștem că Cel care vine în veac (timp) este Dumnezeu înaintea tuturor veacurilor (timpurilor); oferindu-i smirnă, recunoaștem că acela în pe care-l credem neatins în dumnezeirea Sa este, în chip egal, este supus morții prin asumarea trupului nostru. Dar mai putem interpreta și în alt mod aurul, tămâia și smirna. Aurul simbolizează înțelepciunea, după cum o atestă Solomon: „o bogăție de dorit odihnește în gura celui înțelept” (*Pr* 21, 20 după LXX). Tămâia arsă în onoarea lui Dumnezeu desemnează puterea rugăciunii, după cum mărturisește Psalmistul: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta...” (*Ps* 140, 2). Cât despre smirnă, ea închipuie mortificarea trupului nostru; și Sfânta Biserică spune aceasta, cu privire la slujitorii ei care au luptat pentru Dumnezeu până la moarte: „Mâinile mele au picurat smirnă (mir)...” (*Cânt* 5, 5). regelui ce stă să se nască noi îi aducem, așadar, aur dacă așternem dinaintea Sa strălucirile înțelepciunii celei de sus. Oferim tămâie dacă, în sfânta ardoare a rugăciunii noastre, ardem gândirea noastră trupeză pe jertfelnicul inimii noastre, îngăduind astfel doririlor noastre de Cer să se fie bună-mireasmă lui Dumnezeu. Noi oferim smirna dacă mortificăm viciile trupeză prin abținere. Căci smirna, după cum am spus, îmbălsămează trupul cel atins de putreziciune. Punând trupul nostru întru slujirea dezmațului lasciv (luxurios) înseamnă a da putreziciunii un trup mort, precum și spune profetul: „Și fiarele câmpului zbiară către Tine căci pâraiele de apă au secăt (și focul a mistuit pășunile stepei) (*Ioil* 1, 20 Că turmele animalelor putrezesc în dogoare³ semnifică că oamenii trupeză (carnali) termină (ucid) viața lor în putoarea lascivității. Noi îi oferim, așadar, lui Dumnezeu smirnă, atunci când prin aromatele înfrânării noastre, împiedicăm desfrânarea să putrezească trupul nostru muritor.

Magii ne-au mai dat, de asemenea, o lecție foarte importantă atunci când au revenit în țările lor pe altă cale. Căci ceea ce au făcut cu avertismentul ce l-au primit ne indică și nouă ce anume avem de făcut. Țara noastră este paradisul și, odată ce l-am cunoscut pe Iisus, ne este interzis să ne întoarcem pe calea pe care am urmat-o atunci când veneam la El. Căci ne depărtăm de țara noastră prin orgoliu, neascultare, urmărirea înavușirii cu bunurile cele vizibile și aviditatea de a gusta din mâncărurile cele interzise. Dar pentru a reveni, avem nevoie de lacrimi, de ascultare, de respingerea bunurilor vizibile (materiale) și de făpturi pline de har. Este așadar bine să luăm altă cale pe când ne întoarcem în ținuturile noastre, căci ne-am depărtat cu veselie de paradis prin plăceri iar ca să revenim purtăm înlăcrimări. Asemenea trebuie, frați prea iubiți, că fiind mereu întru teamă și în expectativă, noi avem dinaintea ochilor inimii noastre, pe de-o parte faptele noastre

---

³ Imaginea se referă la tot textul de la *Ioil* 1. 17-20, editorii identificând textul Sf. Grigorie cu textul din *Ioil* 1.17, care nu are legătură cu textul latin. Cuvintele ce urmează în omilie vor explica mai atent cele ce vor să comunice Sfântul.

vinovate iar pe de alta extrem de riguroasa judecată. Considerăm că Judecătorul, astfel riguros, va veni; el ne amenință cu judecata, dar stă în ascuns. El lovește cu frică păcătoșii și, cu toate acestea, își păstrează răbdarea. Dacă întârzie să vină este numai dintr-aceea că dorește să afle pe cât mai puțini vrednici de condamnare. Să curățim (expiem) greșelile noastre în lacrimi și, după cuvântul psalmistului : „Să întâmpinăm fața Lui întru laudă (și în psalmi să-i strigăm Lui” (Ps 94, 2). Să nu ne lăsăm cu prinși de niciuna din capcanele voluptății sau seduși de goliciunea veseliei. Mai aproape suntem astfel de Judecător care afirmă: „Vai vouă celor care astăzi râdeți, că veți plânge și vă veți tângui” (Lc 6, 25). Solomon a spus și el: „... bucuria se sfârșește prin plângere” (Pilde 14, 13b). Și, tot astfel: „E nebulie- am zis despre râs. Și despre veselie- La ce poate să folosească?” (Ecclesiastul 2.2). Și iarăși: „Inima celor înțelepți este în casa cea cu tânguire, iar inima celor nebuni în casa veseliei” (Ecclesiastul 7, 4). Purtați deci mare teamă poruncilor lui Dumnezeu și veți sfârși prin a sărbători întru adevăr, în sărbătoarea sa plină de slavă. Căci jertfa plăcută lui Dumnezeu este umilința pe care o inspiră păcatul. După cum atestă și psalmistul: „Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit...” (Ps 50, 18). Păcatele noastre din trecut fost-au spălate prin botez; dar, mai apoi, am comis multe altele pe care nu le mai putem spăla în apa baptilmală. De vreme ce, după Botez, putem păta (dezonora) viața noastră, să botezăm conștiința noastră în lacrimile noastre. Astfel noi regăsim țara noastră printr-o nouă cale. Bunurile se depărtează cu atracțiile lor; iar gustul cel amar al celor rele se va stinge, cu ajutorul Domnului Nostru...

Abstract:

This translation regards four homilies of St. Gregory the Great spoken by the author in the winter months of 590, describing in particular the events of the Savior's Birth, of his enthronement as Emperor, but also of the celebration of St. Apostle Andrew and of the followings by the Apostles of the Savior Of their Mission Statement. The reader can see how St. Gregory the Great and the ancient Roman world perceived and appropriated these great events of salvation.

Keywords:

St. Gregory the Great, Homilies, the Birth of the Savior, St. Apostle Andrew